

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

استاندارد آموزش شایستگی

سال‌مندیاری

گروه شغلی خدمات آموزشی

کد ملی آموزش شایستگی

۵	۳	۲	۲	۲	۰	۴	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱
ISCO-08				سطح مهارت	شناسه گروه			شناسه شغل			شناسه شایستگی		نسخه	

تاریخ تدوین استاندارد: ۱۴۰۱/۳/۳۰

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب استاندارد: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

کد ملی شناسایی آموزش شایستگی: ۵۳۲۲۲۰۴۹۰۰۰۰۱۱

اعضاء کارگروه برنامه‌ریزی درسی: خدمات آموزشی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تخصصی	شغل و سمت	سابقه کار
۱	محسن رازانی	دکتری روانشناسی	پرستاری - روانشناسی	مدیر آموزش سازمان نظام پرستاری	۲۴ سال
۲	مرضیه شیرازی خواه	دکتری تخصصی	سلامت اجتماعی	هیئت علمی دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی	۲۳ سال
۳	مژده فخار	کارشناسی ارشد	مدیریت MBA	کارشناس آموزش	۱۱ سال
۴	بهناز قلمبر دزفولی	کارشناسی ارشد	روان سنجی	رئیس گروه امور مراکز توانبخشی بیماران روانی مزمن دفتر امور مراکز توانبخشی مراقبتی سازمان بهزیستی کشور	۲۳ سال
۵	نسرین کریمی	دانشجوی دکتری	مدیریت آموزش	کارشناس آموزش	۳۰ سال
۶	حامد مرتضوی	دکتری	دانشیار پرستاری	مدیر گروه پرستاری سالمندی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی	۲۰ سال
۷	زهره مسلمی ابیانه	کارشناسی	شنوایی شناسی	کارشناس امور سالمندان دفتر امور مراکز توانبخشی مراقبتی سازمان بهزیستی کشور	۲۷ سال
۸	معصومه خلفی	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی درسی	کارشناس آموزش	۱۳ سال
۹	لیلا فرهادی راد	کارشناسی ارشد	برنامه ریزی آموزشی	رییس گروه تدوین استاندارد	۱۶ سال

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است.

آدرس: دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی
تهران، خیابان آزادی، نبش خیابان خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
دورنگار ۶۶۵۸۳۶۵۸
تلفن ۶۶۵۸۳۶۲۸
آدرس الکترونیکی: rpc@irantvto.ir

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی‌ها و توانمندی‌های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه‌ای نیز گفته می‌شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی‌های موجود در استاندارد شغل.

نام یک شغل :

به مجموعه‌ای از وظایف و توانمندی‌های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می‌رود اطلاق می‌شود.

شرح شغل :

بیانیه‌ای شامل مهم‌ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی، مسئولیت‌ها، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل.

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی.

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی‌ها و توانایی‌هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می‌رود.

کارورزی:

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماکت صورت می‌گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می‌آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی‌گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع‌آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر، که شامل سه بخش عملی، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود.

صلاحیت حرفه‌ای مربیان :

حداقل توانمندی‌های آموزشی و حرفه‌ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می‌رود.

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط‌ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد.

دانش :

حداقل مجموعه‌ای از معلومات نظری و توانمندی‌های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می‌تواند شامل علوم پایه (ریاضی، فیزیک، شیمی، زیست شناسی)، تکنولوژی و زبان فنی باشد.

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی. معمولاً به مهارت‌های عملی ارجاع می‌شود.

نگرش :

مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت‌های غیر فنی و اخلاق حرفه‌ای می‌باشد.

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می‌شود.

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی:	
سالمند یاری	
شرح استاندارد آموزش شایستگی :	
سالمند یاری یکی از شایستگی های حوزه خدمات آموزشی می باشد که شامل کارهای ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی، ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع روانی و ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع اجتماعی است .	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات: پایان دوره دوم متوسطه (دیپلم)* حداقل توانایی جسمی و ذهنی: داشتن سلامت کامل جسمی و ذهنی مهارت های پیش نیاز: ندارد	
طول دوره آموزش :	
طول دوره آموزش	: ۱۰۰ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۴۰ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۶۰ ساعت
- زمان کارورزی	: ساعت
- زمان پروژه	: ساعت
بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)	
- کتبی :	۲۵%
- عملی :	۶۵%
- اخلاق حرفه ای :	۱۰%
صلاحیت های حرفه ای مربیان :	
دارای حداقل مدرک کارشناسی پرستاری و یا کارشناسی گروه پیراپزشکی و حداقل سه سال سابقه مرتبط	

*در مناطق محروم و کم برخوردار حداقل تحصیلات پایان دوره راهنمایی مورد قبول می باشد.

*** تعریف دقیق استاندارد(اصطلاحی) :**

سالمند یاری یکی از شایستگی های حوزه خدمات آموزشی می باشد که شامل کارهای ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی، ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع روانی و ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع اجتماعی است. این دوره برای مراقبین سلامت سالمندان طراحی شده است.

*** اصطلاح انگلیسی استاندارد(اصطلاحات مشابه جهانی) :**

elderly care

*** مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد :**

-

*** جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار :**

- الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع
- ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع
- ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع
- د : نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

- کارها

ساعت آموزش			ردیف	عناوین
جمع	عملی	نظری		
۵۰	۳۵	۱۵	۱	ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی
۳۰	۱۵	۱۵	۲	ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع روانی
۲۰	۱۰	۱۰	۳	ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع اجتماعی
۱۰۰	۶۰	۴۰		جمع ساعات

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۵۰	۳۵	۱۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی
تخت				دانش :
ویلچر				- سیستم‌های بدن انسان (اسکلتی، عضلانی، قلبی-عروقی) و تغییرات طبیعی و شایع ناشی از سالمندی
واکر				- مشکلات شایع جسمی مانند سکته مغزی، نارسایی قلبی، زمین خوردن، بی‌اختیاری ادراری و مدفوع
عصا				-مشکلات ناشی از حوادث دوران سالمندی
پوشینه				-روشهای سنجش علایم حیاتی
لگن				-اصول اولیه احیاء
لوله ادراری				-کپسول اکسیژن
تب سنج				-وسایل بهداشت فردی (ظرف استحمام روی تخت، مولاژ دندان، ست دندان مصنوعی و مسواک، صندلی حمام، توالت فرنگی سیار، پوشینه، کیسه تخلیه ادرار، کیسه کلاستومی و لگن)
دستگاه فشار خون				- اصول جابجایی و نقل و انتقال سالمند
مولاژ احیای قلبی و ریوی				-انواع عصا، ویلچر، برانکارد، واکر، تخته ترانسفر و کمربند ترانسفر
جعبه قرص هوشمند				-انواع تخت، انواع بالش و تشک مواج و رینگ و تجهیزات کاهنده فشار برای زخم بستر
تشک				- نحوه ماساژ ساده و تمرینات ورزشی مناسب سالمند
سرنگ و ویال انسولین				-تجهیزات کمک توانبخشی ورزشی ساده
دستگاه اندازه‌گیری قند خون				-نحوه استفاده از دارو طبق توصیه پزشک

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
			مهارت :	
			- استفاده از سرنگ و ویال انسولین، ماسک اکسیژن و جعبه قرص هوشمند	
			- غذا دادن و تغذیه مناسب سالمند طبق توصیه پزشک	
			- بکارگیری انواع تجهیزات ADL لوازم مربوط به غذا خوردن و آشپزی	
			- مراقبت از اندام‌ها و مشکلات شایع سالمندی	
			- بکارگیری شیوه‌های حفظ سلامت مراقب سالمند	
			- سنجش علائم حیاتی	
			- ارائه خدمات اولیه احیاء	
			- ارائه مراقبت به سالمندان در غذا خوردن	
			- ارائه مراقبت به سالمند در جابجایی و نقل و انتقال	
			- ارائه مراقبت به سالمندان در نیازهای دفعی (لگن و لوله ادراری و پوشینه)	
			- ارائه مراقبت به سالمند در تعویض البسه	
			- ارائه مراقبت به سالمند در نظافت و بهداشت فردی	
			- ارائه ماساژهای ساده و تمرینات ورزشی مناسب سالمند	
			- آماده کردن تخت سالمند	
			- کمک به سالمند در مصرف دارو	
			- بکارگیری و مراقبت از تجهیزات و وسایل کمکی در توانبخشی	

	زمان آموزش			عنوان : ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع جسمی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست‌محیطی مرتبط			
				مهارت :
				-ارائه آموزش به سالمند در خصوص برطرف کردن مشکلات جسمی
				- کنترل ایمنی محیط
				نگرش :
				-دقت در انجام کار
				-نگهداری از تجهیزات
				-رعایت انضباط شخصی
			-مسئولیت پذیری	
			ایمنی و بهداشت :	
			-رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های جسمی	
			-رعایت بهداشت فردی	
			-رعایت اصول ارگونومی	
			توجهات زیست‌محیطی :	
			-مدیریت پسماند	
			-مدیریت مصرف انرژی	

	زمان آموزش			عنوان :
	جمع	عملی	نظری	
	۳۰	۱۵	۱۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
لوازم التحریر انواع بازیهای ابزاری برای سالمندان				دانش : - مشکلات شایع روانی سالمندان (آلزایمر و دمانس، افسردگی و اضطراب و سایر بیماری های روانی) -عکس العمل های روانی (عصبانیت، انکار، افسردگی، اندوه و ناامیدی) - انواع بازیهای ابزاری برای سالمندان -نیازهای بومی و فرهنگی سالمند -بهداشت روان سالمندی - محیط امن روانی برای سالمند -روش های برقراری ارتباط همدلانه با سالمند
				مهارت : - برنامه ریزی فعالیت های روزمره سالمند - کنترل محرک های محیطی آسیب زا برای سالمند -برقراری حس همدلی با سالمند (گوش دادن، اعتماد سازی) - پایش وضعیت سلامت روان سالمند و ارجاع به روانپزشک در صورت نیاز - برقراری ارتباط مناسب با سالمندان و خانواده - برقراری ارتباط مناسب با سالمندان بیمار مبتلا به دمانس و آلزایمر و خانواده آنان -آموزش و نظارت صحیح بر بهداشت روانی سالمند

	زمان آموزش			عنوان : ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع روانی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	نگرش :			- دقت در انجام کار - رعایت حقوق سالمند - مسولیت پذیری - رعایت انضباط شخصی - رعایت اخلاق حرفه ای
	ایمنی و بهداشت :			- رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های روانی - رعایت اصول ارگونومی
	توجهات زیست محیطی :			- مدیریت مصرف انرژی - مدیریت پسماند

	زمان آموزش			عنوان :
	نظری	عملی	جمع	
	۱۰	۱۰	۲۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی				دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
لوازم التحریر انواع بازیهای ابزاری برای سالمندان کارت های ارتباطی برای افزایش شناخت سالمندان				دانش :
				- مشکلات شایع اجتماعی دوران سالمندی مانند سوگ، تنهایی و بیهودگی
				-فعالیت های فرهنگی، ورزشی و تفریحی مناسب سالمند
				- نحوه و انواع حمایت اجتماعی به سالمند
				مهارت :
				-ارائه مراقبت های اجتماعی همانند پیشگیری از سوء رفتار با سالمند
				-اقدام به موقع در صورت سوء رفتار با سالمند
				-ارائه حمایت اجتماعی به سالمند
				-کمک به شرکت کردن سالمند در فعالیت های اجتماعی
				-ترغیب سالمند به حضور در فعالیت های فرهنگی، ورزشی و تفریحی
				-ترغیب سالمند به ارتباط با خانواده و دوستان و آشنایان
			نگرش :	
			-دقت در انجام کار	
			-رعایت حقوق سالمند	
			-مسئولیت پذیری	
			-رعایت اخلاق حرفه ای	

	زمان آموزش			عنوان : ارائه خدمات مراقبت از سالمند دارای مشکلات شایع اجتماعی
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	ایمنی و بهداشت : - رعایت ایمنی هنگام انجام مراقبت های اجتماعی - رعایت اصول ارگونومی توجهات زیست محیطی : - مدیریت مصرف انرژی - مدیریت پسماند			

- برگه استاندارد تجهیزات

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	مولاژ	احیای قلبی و ریوی	۱ عدد	
۲	ویلچر	حمام، ایستگاه ارتوپدیک	۱ عدد	یکی از انواع (ترجیحاً ارتوپدیک)
۳	تشک	محکم و راحت	۱ عدد	
۴	عصا	ساده، سه پایه، زیر بغل	۱ عدد	یکی از انواع
۵	واکر	ساده، چرخ دار، سه پایه	۱ عدد	یکی از انواع
۶	تخت	معمولی استاندارد	۱ عدد	
۷	توالت فرنگی	سیار	۱ عدد	
۸	صندلی حمام	زنگ نزن	۱ عدد	
۹	ظرف استحمام روی تخت	لگن و پارچ	۱ عدد	
۱۰	بالش	معمولی	۱ عدد	
۱۱	کپسول اکسیژن	قابل حمل	۱ عدد	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.

- برگه استاندارد مواد

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	پوشینه	بزرگسال	۳ عدد	
۲	کیسه تخلیه ادرار و	بزرگسال	۳ عدد	
۳	کیسه کلستومی	بزرگسال	۳ عدد	
۴	لوله ادراری	بزرگسال	۳ عدد	
۵	نوار قند خون	استاندارد	یک بسته	
۶	ملحفه کشش	بزرگسال	۳ عدد	
۷	ماسک اکسیژن	بزرگسال	۳ عدد	
۸	سرنگ	انسولین	۳ عدد	
۹	ویال انسولین	سریع الاثر و متوسط الاثر	۳ عدد	از هر کدام
۱۰	انواع کارت های ارتباطی برای افزایش شناخت سالمندان	-	۳ سری	
۱۱	لوازم التحریر	معمولی	۳ سری	

توجه :

- مواد به ازاء یک نفر و یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.

- برگه استاندارد ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	دستگاه فشار خون	عقربه ای	۳ عدد	
۲	دستگاه اندازه گیری قند خون	دیجیتال	۱ عدد	
۳	جعبه قرص	هوشمند	۳ عدد	
۴	تب سنج	جیوه ای	۵ عدد	
۵	رینگ	کاهنده فشار برای زخم بستر	۳ عدد	
۶	انواع بازیهای ابزاری برای سالمندان	-	۳ سری	
۷	وسایل کمک توانبخشی ورزشی ساده	قرقره، فنر، کش ورزشی، وزنه	۳ عدد	از هر کدام

توجه :

- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.